

ת"פ 57116/01/11 - הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון נגד ג'ומעה כעביה

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 57116-01-11 הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון נ' כעביה
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט וויליאם חאמד
מאשימה	הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון
נגד	
נאשם	ג'ומעה כעביה

החלטה

בקשה מאת הסנגור לביטול כתב האישום מחמת חוסר סמכות מקומית.

כתב האישום מייחס לנאשם שני פרטי אישום. בפרט האישום הראשון מיוחסות לנאשם עבירות של שימוש ללא היתר במקרקעין, שימוש בסטייה מתוכנית ושימוש בניגוד לתוספת הראשונה לחוק לפי סעיף 204 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה - 1965, ובפרט האישום השני מיוחסות לו עבירות של ביצוע עבודות בנייה ושימוש ללא היתר, לפי סעיף 204 לחוק.

לטענת הסנגור, יש לבטל את כתב האישום כיוון שאין לבית משפט זה הסמכות המקומית לדון בתיק זה. ב"כ המאשימה אישר כי לבית משפט זה אין סמכות מקומית לדון בתיק, אם כי עתר הוא לדחיית הבקשה מאחר וטענה זו עלתה אך בשלב ההוכחות ולא במעמד הקראת כתב האישום, כפי שמורה הוראת סעיף 151 לחסד"פ, ומאחר ופרשת התביעה הסתיימה, אין מקום לקבל טענה זו בשלב מתקדם כאמור, משלא נגרם לנאשם עיוות דין עקב ניהול ההליך בבית משפט זה, ולכן, ומכוח עקרון הבטלות היחסית החל על טענה זו, יש לדחותה.

כתב האישום הוגש ביום 31/1/11. ישיבת ההקראה נדחתה פעם אחר פעם בשל אי התייצבות הנאשם, ובישיבת יום 3/6/12, עם התייצבות הנאשם, בית המשפט הקריא בפניו את כתב האישום והוא השיב למיוחס לו אך לא טען לחוסר סמכות מקומית (אם כי אין להתעלם מכך כי הוא לא היה מיוצג בשלב זה על ידי סנגור). התיק נקבע לשמיעת הוכחות ליום 14/11/12. הנאשם לא התייצב לישיבת ההוכחות של יום 14/11/12 בניגוד לעדי תביעה אשר התייצבו, כאמור בפרוטוקול הדיון, והדיון נדחה לשמיעת הוכחות ליום 15/1/13. בישיבת יום 15/1/13, בה נכח הנאשם וסנגורו, עו"ד

ויסאם כעבייה, טען הסנגור לחוסר סמכות מקומית, וציין כי הסמכות המקומית הינה של בית משפט השלום בנצרת, וב"כ המאשימה התנגדה לטענה וציינה כי יש לבית משפט זה סמכות מקומית לדון בעניינו של הנאשם, לפי החלוקה של מרחבי התכנון, שאינה חופפת את החלוקה למחוזות שיפוט. בתגובה טען הסנגור כי: " **אני רוצה לבדוק את הטענה אם כפר כעביה נמצא במחוז שיפוט בית משפט זה אף שאין חולק כי מבחינה תכנונית הוא שייך לוועדה מחוזית צפון** " (עמוד 13 שורות 27-28 לפרוטוקול). בהמשך הדיון הציעה ב"כ המאשימה כי בית המשפט יחל בשמיעת העדים שהתייצבו מבלי שהדבר יפגע בזכותו של הסנגור לטעון לחוסר סמכות מקומית בהמשך, והסנגור הסכים לכך (**עמוד 14 לפרוטוקול**). באותו דיון העידו שלושת עדי התביעה שהתייצבו, והמשך הדיון נדחה לשמיעת עד התביעה האחרון ופרשת ההגנה.

בישיבת יום 14/10/13 הסתיימה פרשת התביעה והדיון נדחה לשמיעת פרשת ההגנה, מבלי שהסנגור יתייחס בדיון זה לטענה של חוסר סמכות מקומית. בשל אי התייצבות הנאשם והסנגור לישיבת יום 2/1/14 ולישיבת יום 24/3/14 נקבע דיון של תזכורת צדדים ליום 27/3/14, בו שב הסנגור וטען לחוסר סמכות מקומית. בדיון זה, כאמור, הסכימה ב"כ המאשימה כי אין לבית משפט זה סמכות מקומית, אך טען כי אין בכוחה של טענה זו להביא לביטול כתב האישום, בנסיבות עניין זה.

לפי הפסיקה, אין כוחה של טענה לחוסר סמכות מקומית ככוחה של טענה לחוסר סמכות עניינית. בית המשפט העליון קבע, לעניין טיבו של חוסר סמכות מקומית, כי:

" בניגוד לחוסר סמכות עניינית, חוסר סמכות מקומית נתפס כפגם

טכני...מסיבה זו גם כינה בית משפט מחוזי בחיפה טענה לחוסר

סמכות מקומית "טענה פורמליסטית"...והמלומד קדמי כתב כי

העדר סמכות מקומית אינה מהווה, בסופו של דבר, פגם הכרוך

מטבעו בעיוות דין, אלא - "תקלה"...

ויתר על כן, בית משפט זה החיל דוקטרינה של בטלות יחסית

גם ביחס לפגמים שנפלו בהליכים פליליים...כך לגבי פגמים

שנתפסים כמהותיים...קל וחומר לגבי פגמים בעלי אופי שעל

פי רוב אינו מהותי, דוגמת חוסר סמכות מקומית..."

(על"ע 1341/08 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ. שמחה ניר, פורסם בנבו).

המלומד י' קדמי, בעמוד 1249 לספרו " על סדר הדין בפלילים ", חלק שני, הליכים שלאחר כתב אישום א', מהדורה
עמוד 2

" בהתחשב באופייה של "התקלה", רק לעתים נדירות יתן בית המשפט רשות לטעון טענה זו בשלב שבו הוחל בשמיעת ראיות, וככלל, כל עוד לא ניתן להראות שקיום הדיון באותו "מקום" מוטעה, כרוך בעיוות דין ממש, לא תינתן הרשות ".

כאמור, ב"כ הצדדים מסכימים, לפי הצהרותיהם משיבת יום 27/3/14, כי לבית משפט זה אין סמכות מקומית לדון בתיק. יחד עם זאת, אין להתעלם מהעובדה כי הנאשם לא טען לעניין זה בפתח משפטו (אם כי, הוא לא היה מיוצג באותו שלב על ידי סנגור). גם לאחר ששכר שירותיו של סנגור, הרי שבא כוחו, שטען לחוסר סמכות מקומית בישיבת ההוכחות שנקבעה ליום 15/1/13, הסכים כי בית המשפט ישמע את עדי התביעה שהתייצבו תוך שהוא שומר לעצמו את הזכות לשוב ולטעון לכך בהמשך, על רקע תגובת המאשימה שם. הסנגור לא שב על טענה זו בישיבה שלאחר מכן, שהתקיימה ביום 14/10/13, בה הסתיימה פרשת התביעה, והוא טען אותה בשנית אך בפתח הדיון של יום 27/3/14. בנסיבות אלה, מאחר והנאשם היה מיוצג בשלבים אלה על ידי סנגור, ושעה שהסנגור הסכים כי בית משפט זה ישמע את עדי התביעה, תוך שמירת הזכות לטעון לחוסר סמכות מקומית בהמשך הדיונים, יש לקבוע כי לא נגרם לנאשם, עקב ניהול ההליך בבית משפט זה עד לשלב זה של הדיון, עיוות דין, כלל ועיקר. לעומת זאת, היעדרות לבקשה וביטול כתב האישום והגשתו בשנית בבית משפט אחר, או העברת הדיון לבית המשפט האחר, תכביד על הנאשם ועל המאשימה, מבלי שהנאשם הצביע על כל סיכון לעיוות דין הכרוך בהמשך ההליך בבית משפט זה, שעה שפרשת התביעה כבר הסתיימה וההלך בפתח פרשת ההגנה. אין זה נכון וצודק להורות על ביטול האישום או העברת הדיון בשלב מתקדם זה של ההליך. בית המשפט לא ייטה להיעתר לבקשה כאמור בשלב שמיעת ההוכחות ובוודאי בשלב שלאחר פרשת התביעה, כל עוד לא שוכנע כי המשך ההליך בפניו עלול לגרום לנאשם עיוות דין. אפנה לדבריו של בית המשפט העליון, שנאמרו בהקשר לטענה אחרת, ולפיהם:

" ככל שאין זכויותיהם המהותיות של נאשמים נפגעות, עדיפה פרשנות המקיימת את ההליכים. במיוחד נכונים הדברים כאשר מועלית הטענה בדיעבד, לאחר שההליך נשמע במלואו או בחלקו הארי. העמדה המוצגת על ידי תואמת את העיקרון לפיו יועדף הפירוש המקיים את ההליכים וגם מטעם זה היא רצויה ".

(ע"פ 1523/05 פלוני נ. מ"י - פורסם בנבו).

אציין כאן את הוראת סעיף 151 לחסד"פ (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982, לפיה:

" לא טען הנאשם טענה מקדמית בשלב זה, אין בכך כדי למנעו

מלטעון אותה בשלב אחר של המשפט, אולם לגבי הטענות

המפורטות בפסקאות (1) ו-(3) לסעיף 149 אין הוא רשאי

לעשות כן אלא ברשות בית המשפט ."

הטענה לחוסר סמכות מקומית מוסדרת בפסקה (1) להוראת סעיף 149, ומשכך, המחוקק הבחין בינה לבין יתר הטענות המקדמיות שמנה בהוראת סעיף 149, בכך שמנע את האפשרות לטעון אותה שלא בשלב המקדמי, במידה ולא נטענה בשלב זה, אלא ברשות בית המשפט, להבדיל משאר הטענות המקדמיות, אותן ניתן להעלות בכל שלב במשפט. עובדה זו מלמדת כי המדובר בטענה טכנית ולא מהותית, עד שבית המשפט רשאי להמשיך בניהול הליך אף שאין לו הסמכות המקומית לכך, במידה וסבור הוא כי לא היה מקום להעלאתה של הטענה בשלב מתקדם וכי לא ייגרם לנאשם עיוות דין עקב המשך ההליך בפניו.

סוף דבר, אני דוחה את הבקשה לביטול כתב האישום מחוסר סמכות מקומית או להעברת התיק לבית משפט אחר, ומורה על המשך הדיון בבית משפט זה.

ישיבת הוכחות נקבעה ליום 23/6/14 שעה 13:30.

הסנגור ידאג להופעת הנאשם.

ניתנה היום, כ"א אייר תשע"ד, 21 מאי 2014, בהעדר הצדדים.